

Danilu Petroviću je solnce priplulo nad Črno goro, ako tedaj pasji Turek prelomi svojo besedo, kakor je navajen; ako ne izpusti našega vladika, potlej pa ne vem, kako bode, potlej pa res ne bode nič družega, kar podati se bodemo morali, vedno bodemo živeli v turški sužnosti, za naše duše ne bode več upanja, Kristusova vera izgine, mi pa bodemo prokleti odpadniki, kakoršnih je že več naših narodnikov. Junaci, Bog nas se usmili, družega nič ne pravim!“

S pobešeno glavo je Radonić poslušal Juraškovića; nič ni mogel odvrniti mu, ko je rekel, da ne more z lepo združiti razdruženega naroda; sram ga je bilo zaradi prejšnjega ugovora; zato je tako molčal; molčali so pa tudi drugi.

„Hoj, bratje junaci!“ — oglasil se je Martinović raznet; tudi njemu so bile Juraškovićeve besede globoko segle v srce; al v njegovih mladih prsih — junaških in vročih, je bil učinek vès drugačen, nego pa družim. „Hoj, bratje junaci! Lazo Jurašković vidi črne oblake tam, kjer vshaja zora jasnega jutra; veste, — pa to je njegova stara navada; to vemo pa tudi vsi, da se ne boji nikoga, še vruga ne. Naj Bog stori z nami kakor mu drago. Prisezimo še enkrat, da ne damo slavne Kristusove vere nikoli, naj se zgodi, kar koli.“

„Prisezamo!“ — oglasili so se vsi; tako je bilo mladenčevo navdušenje raznelo jih.

„Pobratim Mandušić!“ — zaklical je Martinović na skalo — „ali nas slišiš?“

„Slišim in prisezam!“

„Prisezimo, bratje junaci!“ — govoril je Martinović dalje — „prisezimo, da se več ne udamo Turku; prisezimo, da raji umrjemo, kakor prosti junaci!“

„Bog čuje obljubo našo!“ — odgovorili so junaci.

„Božja kletev, Božje maščevanje naj zadene tistega, ki bi utegnil prelomiti to obljubo!“ — zagrozil se je Mandušić s skale.

„Jaz dobro vem, da je ne bodem; pa moji bratje tudi ne; to zagotavljam Bogu in vam, bratje junaci!“ — djalo je Martinović z veliko vernostjo, stopil bliže h krogu, ter začel vroče nadaljevati: „Ali to ni še zadosti! Storit moramo še več, nego verni oštati Kristusu, in Turke biti do poslednjega izdiha, da Črna gora popolnoma ne utone v sužnosti, pa da ne bode poblaten sv. Križ; bisurman da ne bi več opravi imel po naših gorah; da ne bi več plačevali harač, ej bogme! še mnogo več, nego to moramo!“

„Tedaj govôri, govôri!“ — veleli so mu poslušavci nestrpno.

„No, povedi kaj, mladeneč!“ — rekel mu je Bogdan — „tvoje besede so žive, kakor junaška kri, modre.“

Lazo Jurašković je prikimal, da je Bogdanovih misel.

Mladenča je to vnelo, ker so ga tovarši, naj nadaljuje, ker sta ga pohvalila gubernator pa slavni vojevod Jurašković. Srčno je vzdignil glavo, oko se mu je svetilo, poravnal si je pas, pa z vzvišenim glasom začel:

„Vojevod Lazo Jurašković je djalo, da mi vsi vemo, da bisurman našim dekletom s priliznjenostjo neveri srca, da je toraj marsiktera že pozabila svoj rod in Boga; da zapuščajo svoje roditelje, svoje brate, — pa vse le za prazen lesk. Nujmo, bratje junaci! Tega ne smemo dalje trpeti, da bi nam Turek jemal, zapeljeval krasotice, bodeče matere črnogorskim vojnikom. Skrbnejše nego dozday naj oče varuje hčer, brat sestro, junak ljubico; raji naj mrjó nam pod rokami, nego pa, da bi se neverile Bogu in narodu!“

Ta nasvèt je silo presunil Črnogorce.

„Jaz imam tako milo sestro“ — šepetnil je eden.

„Jaz pa tako lepo dekle, ki me tako rada ima; kako bi —“ — odmajeval je z glavo drug.

Pa mladi Martinović se je oglasil ter z glasom in obličjem grajal junake: „Vi niste Črnogorci za kak junašk sklep. Obetate radi, kakor Turek, al k delu, k izpolnitvi se spravljate kakor boječe ženstvo.“

„Hoj, da bi te tresek! — kaj praviš? Kdo nas je kdaj vidil, da smo v boji križem držali roke?“

„Prav ima Vuk Martinović!“ — oglasil se je Mandušić, ki je poslušal, kaj so se menili pod skalo, pa vendar pazil na vse strani.

„Ali ste slišali Mandušića, — sokola naših bojovnikov!“ — opomnil jih je Bogdan Radonić. „Komur je mar domovina, mar njena sloboda, mar junaška slava, ta daruje marsikaj. Ala! Kdor je z Martinovičem, ta naj priseže, zato da bodemo vedili, koliko pravih junakov imamo v bratrstvu!“

Osramoteni so gledali v tla vsi, kateri so bili prej zoper Martinovića. Nekako v zadregah so si popravljal kape, natezali pasove; le vsak z enim očesom so gledali tovarše, kako da so njih zadele gubernatorjeve besede, ali vsi so stopili k njemu pa k Martinoviću.

„Hm“ — oglasil se je eden izmed njih nekako boječe — „saj ima tudi Martinović sestro!“

„Ima jo, pa je Mandušićeva nevesta“ — oglasil se je drug.

„Imam jo“ — djalo je mladi junak — „pa ako se izneveri Črni gori, tukaj-le prisezam, da ne bodem branil jej življenja.“

„Pa tvoji bratje?“ — vprašali so nekteri.

„En Martinović za vse, vsi za enega!“ — odgovoril je srčno Vuk. „Tudi za-nje prisezam!“

„Jaz sem pa porok za tvojo prisego, za tvojo zvestost, Vuk, pobratim moj!“ — djalo je Mandušić na skali; „pa kdor neče biti z nami zmirom, z nami povsod, ta naj le gré, kamor mu drago, čem prej, tem bolje. Na kogar se človek ne more zanašati, temu tudi verjeti ne more.“

„Mi vse eno ne pojdemo“ — odločili so se zdaj obotavljavci. „Junaškega imena vendar nečemo onečestiti zaradi sestrá, zaradi ljubimce; le naj veljá Martinovićeve: smrt izdajniku, smrt odpadniku — moškemu ali ženski, to je vse eno!“

Zdaj se je razvedril Jurašković: „Tako, tako, junaci! To je prav! Ta naš sklep naj od danes zanaprej za zakon veljá po vsi Črni gori, in bogme, da nam solnce: sv. prostost kmali ozlati gore!“

„Bog nad nami, sv. Ivan z nami!“ — djalo je na to tudi gubernator Bogdan Radonić. Razkril se je in pobožno pokrižal. „To naj veljá po Črni gori do danes: Eden za vse, vsi za enega; smrt izdajniku, smrt odpadniku — kdorkoli je. Pleme Neguševó, to je tako sklenilo; Bog daj, da bi tudi druge plemena bile z njim; kadar pa se vladika vrne, bode pa blagoslovil naš sklep, amen!“

Junaci so se razkrili vsi kar zaporedoma, pokrižali, se poljubili drug družega, in še enkrat djali: „Tako naj se zgodi, amen!“ (Dal. prih.)

Dopisi.

V Zagrebu 21. jan. ⊕ Kdor nima kaj družega oklestiti, klesti in zveči na vremenu. Tako bo o meni kdo rekel, ako te vrstice začnem z vremenom; vendar ker se jutri kot na dan sv. Vincenca ima odločiti o vinčeku, kakor pravijo v Zagorji, važno je tudi za Kranjce in Stajarce, ali bo jutri pri nas curilo in teklo od kapa v znamenje, da toliko bo tega teklo od vinske trte. Po takem menda brez sramote smemo govoriti o vremenu, to je o hudi zimi, ki ji že dolgo in dolgo ni

para. Ravno tri tedne je pritiskovalo, da je joj. Huda zima je storila, česar se že ne spominjajo petnajst in več let, da je Sava pri Zagrebu in dalje gori zamrznila; že znamo za dve nesreči, ki ste se dogodile na ledu. Dva moža sta se utopila niže Zagreba, ko sta šla čez; pri Podsusedu so se kola s šestimi konji vdrle; vse je utonilo. — Tako tudi v trdi zimi nesreča ne praznuje; 18. t. m. prišlo je dvoje malih otrok v zaprti hiši v nesrečo; pravijo, da je mati enega teh otrok ob 11. uri ponoči šla iskat nemarnega svojega moža; v tem se je zibeljka užgala, v kateri je bilo nekoliko mescev staro dete; drugo se je zadušilo; ko se mati vrne, najde to strašno nesrečo; ravno drugo jutro je imela vratiti — kakor pravijo — tuje dete. Oj varite, starši, boljše svojih otrok; ne puščajte jim nikdar luči ali pa žigic (klincev), da se vam ne zgodi taka! — Dan za tem imeli so staroverci ali pravoslavni po julijanskem kalendaru svoje tri kralje; ker so hitro pokali možari, so se preveč zgrela, in tako se je prah (smodnik) pri vsipavanju užgal in enemu hudo poparil celo glavo, drugemu pa užgal obleko. — Ali prašate morebiti, kako je pri nas političsko vreme? Velika skupščina naše županije razpustila se je, kakor so tudi zadnje „Novice“ povedale, ker ni htela sprejeti oktroirane disciplinarne postave; ali bo sedaj skoro prišel sploh zaželeni sabor ali deželni zbor, to je drugo prašanje? — Da se politične ideje, o katerih je z gledišča opozicije krepko pisal „Pozor“, tudi razvijó z gledišča konservatizma, ste na svetlo prišle dve brošuri; ena pod naslovom „što želimo, a što da činimo“, pokazala se je v nemškem in hrvaškem jeziku; druga pod naslovom „uvietno ili bezuvietno?“ (ali gremo pod pogoji ali brez pogojev v Reichsrath) samo v hrvaškem jeziku. Bog vé, kako se dokončá nestalnost naše lege. Tedaj tudi v tem oziru je zima; ali bo pač s spomladjo v naravi prišlo tudi toplejše in odločnejše vreme političsko?

Iz Maribora. — V nedeljo 31. januarja ob 6. uri zvečer bode glavni zbor, in blagajnik položi polletni račun. Odbor čitavnice mariborske.

V Celju 20. jan. = Mraz je huda reč že za odraščene, dobro oblečene ljudi, koliko hujša pa še le za slabo oblečene kmetiške otroke, kateri morajo zjutraj še v tami, večidel s praznimi želodci, od doma odriniti in pol ure ali celo uro daleč v tako hudem mrazu korčati, kakor je letos, ko je živo srebro se v R. gorkomeru skrčilo na 25 stopinj. In k takim, res obžalovanja vrednim otrokom spada tisti del učencev in učenk, ki iz daljnih vasí celjske fare hodijo v tukajšnjo glavno učilnico, v kateri se nauk tudi zdaj že ob osmih zjutraj začne; ob sedmih zjutraj od doma gredó, da ob osmih čisto zmrzli v Celje pricaplajo. Ali bi se ne dala ta reč tako preurediti, da bi pozimi šola od 9—11 zjutraj bila? Komu bi to škodovalo? Naši gospodje učitelji bi zastran svojega privatnega nauka in zaslužka, ktereга jim iz srca privoščimo, po tej res krvavo potrebni preuredbi nič na slabem ne bili, ker bi se dalo to vse v večernih urah poravnati. — Ker že o zimi govorim, naj povem še to, da ta teden sta bila dva Celjana po opravkih v Libojah; ondi sta našla majhno, iz desk zbito, svislam podobno utico, v katero od vseh strani veter piše, in v nji pa do kože nago, na pol zmrzlo, v listji sedečo, kakih 40 do 50 let staro ženo, le okoli vrata z malim kosom raztrganega kožuha ovito. Izvedila sta, da je ta reva, mati 6 otrok, po navadi enmalo, včasih pa popolnoma norčava; ne vem, ali si je sama izbrala to kočico, ali so jo domači internirali tje; na vsaki način pa je želeti, da dostojna gosposka to reč izvé in preišé, da se reva reši tega stanovanja. Tu imamo pa v Celju že bolj pametno ženo, ki ima svojo lastno hišo, pri hiši kmetijo in, kakor ljudje pra-

vijo, polne lonce srebernega denarca. Da bi pa ta lonca še bolj napolnila, je vse izbe v svoji hiši ptujim v najem dala, sama pa v kuhnji na ognjišču spi, tako, da ima glavo in prsi v peči. Zdaj pa, ko tako hudi mraz pritiska, se je iz kuhnje k svojim ljubljnim debelim kravicam v hlev preselila, da pri njih spi. — Letos se bo nov mestni odbor volil; želeti je, da bi dve za mesto zdaj najpotrebnejše reči priskrbel, namreč novo bolnišnico in novo poslopje za glavno šolo; to dvoje bi bilo veliko bolj potrebno, kakor pa tako neugodno napravljeni in tako dragi „makadam.“ — Kakor povsod, tako tudi tukaj pomanjkuje denarja; ne dobí se lahko ne na mestne hiše, ne na kmetije, čeravno dolgá proste. Blaga imajo ljudje še dosti, pa ga ni v denar spraviti. Graška hranilnica, ki je popred veliko denarja tudi na kmete razposojevala, je zdaj jela večé kapitale napovedati. Pač bi bila, kakor drugod, potrebna hipotekna banka za vso deželo, da bi posestniki vedili, kje denarja iskati. — Sliši se, da bo neka angleško-belgiška družba vse rudarske jame v Bukovici (Buchberg) pokupila, in potem tam jeklarnice (velike fabrike za jeklo) napravila. To bi bilo celi savinski dolini v neprecenljiv prid, ki nima zdaj skoraj nič zaslužka, ne za delavce, ne za voznike.

Iz Trebovlj 22. jan. (Sreča pri nesreči.) Včeraj teden ponoči po 10. uri potrka nekdo silno močno na moje hišne vrata in kliče na glas: odprite! odprite! Brž skočim iz postelje, se naglo oblečem, luč napravim in odprem. Pred vratmi stoji sosed tak kakor je iz postelje prišel samo s plajščem ogrnjen, ki ves osupihan reče: hitro, hitro z mano! čvetero ljudi je mrtvih. V eni sapi tečeva v hišo nesrečno. Ne v hiši, ne v sobi, ampak v mrzli kleti, v ostudni nesnagi leži na goli prsti žena po plinu premogovem omamljena, troje otrok pa na goli slami napol mrtvih. Ker je mraz hudo pritisnil, žena sred kleti s premogom (kannitnim ogljem) zakuri, se z otročiči vred pri žerjavci nagreje in gre spat. Zaspala je, pa bi nikoli ne bila več vstala, ako bi k sreči sin ne bil iz jame domú prišel. Ker je vrata zaprte našel in se mu mati ni oglasila, hitro kovača pokliče, da naj vrata sterc. Ko se vrata odpró in mrzla pa zdrava sapa v stanišče šine, se otroci brez drugega sredstva kmalo spet sčajmajo, žena pa tudi po kratkim drgnenjem zopet oživi. — Včeraj dobim po železnici iz Poljčan sod z 10 velikimi vedri vina; ker je mraz na 19 stopinj došel, je vino od Stopric v strašni zimi peljano v sodu zmrznilo; jeli so obroči pokati, ker je led posodo začel razgnjati. Brž ukažem čepek izdreti, led prevertati in vino pretočiti, al zalibog! namesti 400 bokalov ga dobim le 230, 170 ga je šlo v led. Sreča, da srež ni po potu soda razgnal, in da ni vso vino šlo v zgubo. Čudim se le, da mož, ki z vinom barantá, ne vé, da se vino v mrazi pokvari*) in da ni prav, ako ga v taki zimi pošilja.

Od Kolpe. — Strašna zima rogovili pri nas že od novega leta. Kolpa je čez in čez z debelim ledom pokrita, da tudi ljudje hodijo pa tudi vozijo čez-njo. Nesreče se dozda še nobene ni pripetilo. Pri Draga-tušu so neki dva človeka dobili v snegu zmrznjena, toda še o pravem času in oteli so jima življenje. Čudno je le to, da se enacih nesreč ne zgodi več, ker ljudstvo je ubožno, slabo spravljeno in večkrat lačno kot sito. Pravijo stari ljudje, da kadar zmrzne Kolpa, zmrzne i trtje. Bog ne daj tega, ker ljudém že zdaj pomanjkuje kruha, že zdaj na prihodnjo kapljico dolg delajo. Če trta pozebe, bomo pač morali s prorokom Jeremijem plakati: „vse ljudstvo zdihuje in išče kruha.“ S tem, kar so jeseni dali vinogradi, še starih dolžnikov niso ljudje

*) Ali pa mož misli, da je njegovo vino le sam vinski cvet (špirit) brez vode, ktereга mraz ne stisne? Skladavec.

potolažili — nekteri imajo še nekoliko vina, pa živega krsta ni, da bi vprašal za-nj. Žito (proso) se je zavolj suše jako slabo obneslo, pa vendar je to in zelje podlaga tukajšnjega življenja. Mnogo družin je, ki kmali ne bodo imele ni žita niti zelja. Že zdaj kupujejo žito po tri goldinarje vagán. Pa morate pomisliti, da naše proso ni podobno prosu, ampak je sam bar i drugi plevél: to pa zato, ker proso sejejo strašno gosto in ga nič ne oplevejo in to spet zato, da je boljša krma. Vendar bi bili ljudje veseli in hvaležni, da imajo vsaj tega bara dovolj. Vkljub tej revni in stiski ne čuješ našega kmeta družega, kakor pohlevno zdihniti: „Bogu fala!“ V Beču se, kakor smo v časnikih brali, sicer trdi, da izvirajo rubežni na Kranjskem zgolj od privatnih, — mogoče, da je temu taka drugod; pri nas na metliškem ne. Se vé, kadar pridejo rubljudvat, tekajo ljudje od nemila do nedraga, da dobé krajcarjev, ki jih imajo odrajtati. Če jih potlej zgrabi tisti, ki so mu v zadregi prišli v kremplje, je ta rubežin res privatna — al od kod izvira? Revščina belih Kranjcev zasluži po vsi pravici ljubeznjive pozornosti tistih gospodov, ki sedé v imenu revnih kmetov pri zelenih mizah. Nesebičnega človeka mora srce boleti, ako vidi, kako pogosto da se rubljuje ubožni kmet; vendar je to pri zadnjih okoliščinah še očitna dobrotá. Kako to, se bo čudil morda kdo? Resnično! Revščina in še druge reči so naše kmete naredile tako tope, tako lahkomiselne, da ne mislijo dalj, kakor od danes do jutri. Če bi davkarji pustili našega kmeta več let v miru, bi ga nabrani dolg gotovo in popolnoma zatrl, da bi ga morali iz hiše iztirati; tako pa vendar rubljene reči pozabi, dasiravno težko, in dasitudi nekoliko „pomaterasa“, ostane vendar v svoji koči. — Otroci v viniški fari boleajo pogosto za dobrcem (friesel-scharlach).

Iz Pazna. (*Hvala in zahvala.*) Namesti starih orgelj v naši samostanski cerkvi smo si nove omislili. Slavni mojster Franc Dev jih je napravil; reči moramo, da delo mojstra hvali. Hvala tedaj njemu, zahvala presrečna pa tudi vsem dobrotnikom istrijske, goriške in kranjske dežele, kateri so milostno pripomogli, da se je to delo zvršilo.

Iz Kranja. 23. jan. V nedeljo ob 7. uri zvečer obhajamo v čitavnici naši s slovesno besedo rojstni dan V. Vodnika, razun tega pa tudi prvo obletnico čitavnice naše. Vabimo uljudno k tej slovesnosti vse slovenske rodoljube.

Odbor čitavnice.

Iz Ljubljane. V četrtek je bil mesečni zbor mestnega odbora. Razprava je bila danes le o dnarstvenih zadevah. Blumauerju se je skor enoglasno odpisal stari dolg; gosp. Nušaku se je soglasno nekoliko premenilo pismo, po katerem je kupil mestno zemljišče, da napravi štale za vojaške konje; c. kr. vojakom se dovoli soglasno, da pasji davek odrajtujejo vsake kvatre naprej; hčerama rajncega mestnega dnarničarja Ekelna se po večini glasov dovoli miloščina po 50 gold. na leto; 3 mestnim služabnikom se dovoli nekolišen dar, vsem drugim pa ne. Gosp. odbornik Šventner se kot mesten ubožničar pritoži, da siromak more preveč od Poncija do Pilata hoditi, predno v mestni kasi prejme svojo milošnjo; g. županu kot predstojniku ubožnice, se je sporočilo, naj odpravi nepotrebne ovinke. — Vabilu k današnji seji so bile odbornikom priložene vodila, kako naj se odrajtuje pasji davek. Mestna gosposka bo oklicala čas, doklej naj se odrajta davek (po 2 fl.) za celo leto naprej; kdor psa zataji, plača povrh še 2 fl. kazni. Druga doklada vabil je bila izpisek mestne kase od 11. do 17. dne t. m. V tem spisku stoji, da je imela mestna kasa premoženja ta čas 12.312 gold. 54 kr., namreč obligacij za 10.906 gold., gotovine 1.406 gold. 54 kr. Al ta izpisek se lepše bere kakor je v resnici,

zakaj one obligacije z 10.906 gold. imenske veljave so v hranilnici zastavljene za dolg mestni, ki iznaša 5000 gold. Dolgovi pa še nikoli niso bili premoženje!

— Sejm ljubljanski v pondeljek je bil za govejo živino zopet prvi čez leto in dan. Prignali so sila veliko živine, pa večidel slabo rejene, še bolj pa po bedrih umazane; kakih 10 košev gnoja bi se bilo lahko ostrgalo ž njih! Ako bi blatna skorja bila ščit proti kugi, na bedrih, primaruha! ji ne pridère v život.

— Prečastiti naš rojak, misijonar v Ameriki, gosp. Pirc, kateri je naši sadjoreji prvi krepki pogon dal, je prišel unidan v Ljubljano, da bi dobil duhovne in materijalne pomoči za misijonstvo svoje, katero že opravlja 28 let in kamor se zopet vrne. Štarček pri 78 letih je še tako trden, da si je upal dolgo pot iz severne Amerike nastopiti v domovino svojo. V nedeljo je pridigoval slovenski pri frančiškanih.

— V četrtek je bila končna obravnava tiskarne pravde zoper g. Miroslava Vilharja, vrednika bivšega „Napreja“ in faktorja Egerčine tiskarnice gosp. Antona Kleina zavoljo sestavka „o narodnih mejah“. C. k. državni pravdnik je bil g. dr. žl. Lehmann, sodnikom: gosp. Schmidtu in gosp. Zajcu je predsedoval gospod žl. Vest; gosp. Vilharja je zagovarjal gosp. dr. žl. Jul. Wurzbach, gosp. Klein-a pa gosp. dr. Zupančič. Zatoženec in zagovornik njegov dr. Wurzbach sta zahtevala drugih sodnikov namesti omenjenih, ki so tudi v prvi Vilharjevi tožbi sodili; al predsedništvo c. kr. deželne sodnije ni dovolilo. Pravda je trpela celi dan; sam zagovor izvrstnega advokata dr. Wurzbach-a je trpel čez 3 ure; drugi dan še le je bila sodba oklicana, po kateri je g. Klein zavoljo pomanjkanja dokazov oprosteno bil kazni, g. Vilhar pa zavoljo hudodelstva motenja javnega miru in reda obsojen na 6 tednov v prosto ječo, poostreno vsaki teden z enkratnim postom, 300 fl. pa mu vrh tega še kavcije zapade. Zagovornik je v imenu obsojenca pri tej priči napovedal pritožbo do c. k. deželne nadsodnije.

— V nedeljo je zopet prav živo in veselo bilo v čitavnici. Veselica se je začela z Jelenovim korom: „Od Save pridemo“, ki ga je 26 učencev Fabijanovih pelo tako dobro, da so morali ga dvakrat peti. To je bila prva očitna poskušnja mladih pevcev, ki se še le dobra dva mesca učijo petja, pa so pokazali, da so marljivo napredovali; učitelju gosp. Fabijanu pa gré čast in hvala, da jih je v kratkem času tako izuril, da so lepi njih glasovi že doneli po sekiricah umetne glasbe. Le tako naprej! Po pesmi je sledilo zanimivo in z veliko pohvalo sprejeto berilo gosp. dr. Etbina Costata: „kaj je zgodovina v obče, in kako naj se piše zgodovina.“ Končavši svoj govor je opomnil družbo, da ravno zdaj obhaja čitavnica celovška svojo prvo besedo. Ni mu bilo treba dvakrat reči, naj jo tudi vès zbor zdaj pozdravi, kakor jo je pozdravil odbor že zjutraj po telegramu, in po vsi naši čitavnici se je razlegalo „živila čitavnica celovška!“

— Potem pa je mladi svet rajati začel, in rajal je, dokler ni bilo pri kraji, kar veleva plesa ostrí zakonik.

— Na svečnice večer, 2. febr., pa bo še le pravi „veliki dan“ za čitavnico našo. Navada je, kar čitavnice stojijo, da se obhaja spomin moža, ki je prvi budil slovenski rod iz duševnega spanja — Valentina Vodnika. Ta spomin bo obhajala zopet čitavnica naša z veliko slovesnostjo, ne toliko v unanjem lišpu, kakor z duševnimi darovi notranje vrednosti — pokazala bode manom Vodnikovim, kaj zmore zdaj že Slovenec v lepoznanstvu besede, pesmi in glasbe. Vabila grejo tedaj že te dni do vseh tukajšnjih in unanjih udov, pa tudi čitavnicam drugim in družbam narodnim. Al, kar še ni bilo drugokrat, se bo po željah

mnogih družbenikov zgodilo ta večer prvokrat, da namreč vsak ud bode smel pripeljati k tej veselici kakega, sicer za vpeljanje v čitavnico sposobnega gosta. Ker pa so po sklepu odborovem dohodki te veselice namenjeni gosp. glasovodju čitavničnemu, plača ta večer vsak gospod, bodi si ud ali gost, 1 gold., vsaka gospá in gospodičina pa 50 krajc. vstopnine. Vstopnice se bojo že v saboto dobivale pri gosp. trgovcu Fr. Kadivniku, dnarničarju čitavničnem, ki ima svojo štacuno pod Trančo, ali pa na večer 2. sveč. pri kasi. Plačilo, ktero presega odločeno vstopnino, potrjuje g. dnarničar s posebnim listom. Začne se pa ta veselica že ob 7. uri zvečer. Evo program besede: 1) Deklamacija v spomin Valentinu Vodniku. 2) Zdrava Marija! Molitev, zložil Vaclav Prokeš, poje prvtkrat združeni kor gospá, gospodičin in gospodov. 3) Fantazija na goslih iz spevoigre Verditove „Nabucco“, zložil D. Alard. 4) Samogovor Ivane v 4. djanji „Device orleanske“, spremljan z muziko; poslovenil J. Koseski. 5) Idylle, samoigra na violončelu, zložil Henrik Röver. 6) Kdo je mar? Kor, besede Koseskega, napev dr. Benj. Ipavca, zraven Mašekovega poslavljen po pražkih umetnikih. — Po besedi veliki ples.

— Kmali pride na svetlo drugi natis P. Kozlerjevega „Zemljovida slovenske zemlje“, na več krajih pomnožen, vzlasti na koroški strani; tudi železnice bojo na njem zaznamovane itd.

— Pesmi g. Šimna Jenko-ta pridejo kmali na svitlo; Giontini je prevzel zalogo.

— Dosihmal šolska mladina ni še imela v svoji pratiki takega praznika, kakoršnega je praznovala v sredo: ledeni zimi na čast gimnazija ni imela šole! Okna in vrata so v nekterih sobah tako za nič, da brez škode ni moči strpeti mraza. Al to ni čudo, ker že veliko veliko let se ni popravilo nič. Prerajtani so zdaj stroški za popravke šolskega poslopja nad 20000 gold. Ta številka pač bolj kakor vsaka beseda pričuje zanikernost preteklih let! Prepričani smo, da sedanji c. k. deželni načelnik bode konec storil tej zanikernosti, ki je od leta do leta odlašala popravke.

— (Odprto pisemce „Novicam“.) Čeravno se skladamo s predlogom, ki smo ga zastran volitev v kupčijsko in obrtnijsko zbornico ljubljansko brali v poslednjem Vašem listu, in gosp. Potočnika v Kropi tudi mi zlo spoštujemo, bomo vendar, da se breme zastopništva fužinskega enkrat na druge rame položi, volili tabart za zastopnika rudarstva gosp. fužinarja Janeza Tomana, brata dr. Tomanovega. Naj, če naša volitev obvelja, tudi on enkrat poskusi zagovornik biti rudarstvu našemu. Ker o ustavnih zadevah more vsakdo odkritosrčno reči svoje mnenje, bote menda te vrstice rade vzele v svoj list. *)

Nekteri prijatli rudarstva.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

V državnem zboru je zbornica poslancev (z 65 glasovi proti 54) sklenila postavo, po kateri se bo pobiral nov davek — obilnina, to je, davek za stvari, ki niso prav potrebne. Precej hud vihar je bil o tej zbornici zavolj 525000 gold., ki jih je ministerstvo terjalo, da s tem dnarjem podpira take časnike, kateri pišejo za vlado itd. Nekteri govorniki so se ustavljali tem

stroškom; naposled jih je večina vendar dovolila. Največ govorice pa je zdaj o tem, ali bo zbornica dovolila, da ministerstvo na posodo vzame 10 milijonov za armado, ki je šla v Schleswig-Holstein. To stvar pretresa zdaj dnarni odsek, in v četrtek ali petek pride v sklep celi zbornici. Kakor se sliši bode huda borba, ker mnogo poslancev nikakor ni zadovoljno s postopanjem vlade v tej zadevi, po katerem se ne zadoštuje terjatvam nemškega naroda. Sliši se, da le še to reč in pa državni stroškovnik bode izgotovil državni zbor, potem pa gre domú; deželni zbori se utegnejo tedaj začeti že v drugi polovici prihodnjega mesca. — Nj. Veličanstvo cesar je dovolilo, da armada, ki je šla v Schleswig-Holstein, dobiva od 1. svečana plača tako, kakor da bi bila v vojski. — Poveljnik armade na Laškem vitez Benedek se je 23. t. m. iz Dunaja povrnil v Verono. — Za gotovo se trdi, da čeravno so pretekle tri leta, vendar ne bo letos novih volitev za srenjske odbore, ter bojo še le tadaj, ko nova srenjska postava zadobi veljavo. — Goveja kuga se je tako vtepla na Dunaj, da se je ne morejo znebiti; na Dunaji in doljni Avstrii je poginilo dosihmal 2161 goved. — V Gradcu in okolici njeni so polovili v kratkem času 7000 mačk; upravniki iz Angleškega nakupujejo mačkinekože, posebno črne. — V Varaždinu je 10. t. m. pogorela smotkarnica (fabrika za cigare); škoda je velika. — Po višem ukazu imajo c. k. više sodnije v Pragi in Brni, pa tudi vse nižje sodnije vloge reševati v nenemškem jeziku, ako se jim podajo v nenemškem. — Mestni župan praški dr. Belsky je izvoljen za namestnika deželnega maršala. — Tudi na Českem imajo zimo, da že mnogo let ne tako hude; 16. t. m. je peljala s svojim konjičem neka mlekarca iz bližne okolice mleka v Prago; pri odhodu od doma, da se ogreje, pije nekoliko žganja; mož jo odene celó s pernico; al reva medpotoma zaspí in ko jo pripelje konjiček do mavte, jo najdejo zmrzveno na vozu. — Zastran Ogerskega, ktero je še zmiraj v izvanrednem stanu, se zdaj tole govori: Mesca aprila se bode sklical deželni zbor; predložila se mu bota oktoberski diplom in februarški patent; ako se kaže, da je večina zoper, bo vlada razpustila zbor, in razpisale se bojo kar naravnost volitve za državni zbor dunajski. — Vprašali nas bojo bravci: kako je že s homatijami na Nemškem. Odgovor: vse je še temno in negotovo; čakati je, kaj bo potem, ko bote avstrijska in pruska armada prišle do meje danske — do Eidera, kar se utegne zgoditi do 6. svečana. Glas je počil, da se je danska vlada pogovorila s prusko, avstrijsko, angleško in rusko tako, da deželi Schleswig-Holstein ostanete v osebni zvezi z Danijo, to je, samostojne bote, al danski kralj je tudi njuni kralj. Javalne bojo Nemci s tem zadovoljni, pa tudi večina nemških vlad ne, ki so v nemškem bundu; pa kaj — nemški bund je že tako mrtva stvar, kakor Angleži pravijo. Cesar Napoleon še zmiraj ne reče ne bev ne mev, in le čaka, kaj bode. — Sila veliko ima tudi pruska vlada trpeti zavoljo nenemškega postopanja o Schleswig-Holsteinu. Zbornica ji je z 275 glasovi zoper 51 odbila vseh 12 milijonov, ki jih vlada zahteva za armado. — „Gen. Kor.“ piše, da se na Ruskem delajo velike priprave za vojsko, ktere se nadjajo spomladi, in da se nektore krdela pomikajo do bregov črnega morja, ker tudi na Turškem utegne se plamen vojske uneti.

Kursi na Dunaji 26. januarja.

5 % metaliki 72 fl. 20 kr. Ažijo srebra 20 fl. — kr.
Narodno posojilo 80 fl. 15 kr. Cekini 5 fl. 77 kr.

*) Zakaj neki ne? Sej ne žali Vaš predlog nikogar; odkritosrčna beseda je, kakor se spodobi ustavnim poštenjakom. Brž ko ne bode spoštovanemu gosp. Potočniku samemu prav, ako namesto njega volite vrlega g. Jan. Tomana. Vred.